

РЕГІОН ЯК ТЕРИТОРІАЛЬНА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ: ЛАНДШАФТНИЙ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПІДХІД

Дрок Григорій Миколайович,

начальник управління Територіального управління

Державної судової адміністрації України в Кіровоградській області

м. Кропивницький, Україна

ORCID ID: 0009-0002-9341-2516

Зміст регіональної екологічної політики має відображати не лише соціальні детермінанти, але і ландшафтні, географічні та економічні особливості відповідних територій.

Регіон розуміється як інтегральна територіальна комплексна система, що характеризується соціальними, екологічними, економічними показниками, що є взаємообумовлюючими, взаємозалежними [1, с. 254–255].

Регіон визначається як суб'єкт економічної діяльності, що має територіальні характеристики, які визначається через застосування соціально-економічних, політичних, географічних та ландшафтних критеріїв та чинників [1, с. 255].

Складовими регіону є соціальні, економічні, географічні, екологічні чинники, що впливають на стан здійснення господарської діяльності, та утворюють певну територіальну єдність, що має самостійний відособлений характер, але при цьому є складовим елементом країни, що відображають специфіку виробництва та господарства окремих територій [2, с. 29–30].

Важливим є, на наш погляд, доповнити тлумачення змісту регіону через його відображення у ландшафтних та географічних характеристиках.

Застосування категорії «ландшафт» визначається, зокрема, в положеннях Європейської ландшафтною конвенції [3; 4], що ратифікована Законом України від 7 вересня 2005 року № 2831-IV [5].

Таким чином, до європейських стандартів охорони навколишнього природного середовища відноситься так званий ландшафтний підхід [6, с. 115-117]. Ландшафт як юридична категорія є «певною комплексною взаємопов'язаною природною чи антропогенною системою, яка сутнісно відображає однорідну подібну структуру взаємодії природних ресурсів та об'єктів, що пов'язується із відображення характерних особливостей географічного становища території, режиму використан-

ня земель та надр, що визначається рельєфом місцевості, режиму використання водних ресурсів, специфіки біоценозів; що дозволяє виокремити степові, лісові, субтропічні, тропічні та інші види ландшафтів [7, с. 450–451].

Світові та європейські стандарти встановлюють, що принцип ландшафтного різноманіття має бути базисом для побудови та реалізації екологічної політики, що закріплюється, зокрема, у Всеєвропейській стратегії збереження біологічного і ландшафтного різноманіття [8], Концепції збереження біологічного різноманіття України [9]. Відповідно до міжнародних нормативно-правових актів виокремлюється такі ландшафти, як: ландшафти морського узбережжя; ландшафти земель річок, озер та болот; степові ландшафти; ландшафти лісів; ландшафти гір; ландшафти земель агропромисловості та ведення інших видів господарської діяльності.

В основу забезпечення Сталого розвитку Ю. О. Легеза покладає необхідність застосування ландшафтного підходу, що безпосередньо є тим чинником, що має відображатися у побудові регіональної та загальнонаціональної екологічної політики [10, с. 450–451].

Таким чином, регіон є водночас і самостійним елементом держави, що має певні унікальні особливості, що його характеризують з точки зору екології, географії, ландшафтології, економіки, соціології, але при цьому утворюють цілісну кластерну систему держави та суспільства.

Для регіону є характерним прагнення забезпечувати його розвиток із збереженням його територіальних, культурних, етнічних особливостей.

Таким чином, формування екологічної політики на регіональному рівні має відбуватися із врахуванням соціальних, економічних, ландшафтних, географічних, етнічних, культурних чинників, що має відображатися в певній території, що є відособленою, але при цьому функціонально взаємодіючою із іншими частинами країни.

Література:

1. Буканов Г. М. Формування та реалізація державної екологічної політики на регіональному рівні. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління зі спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління. Класичний приватний університет, Запоріжжя, 2021. 390 с.

2. Герасимчук З. В., Вахович І. М., Каменська І. М. Фінансова політика сталого розвитку регіону : монографія. Луцьк, 2006. 220 с.

3. Європейська ландшафтна конвенція. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_154#Text.

4. Про ратифікацію Європейської ландшафтної конвенції: Закон України від 7 вересня 2005 року № 2831-IV. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2831-15#Text>.

5. Лєгеца Ю. О. Адміністративно-правові засади публічного управління у сфері використання природних ресурсів. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2018. 512 с.

6. Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 1998. Т. 3 : К–М. 2001. 792 с.

7. Всеєвропейська стратегія збереження біологічного і ландшафтного різноманіття : прийнята в м. Софія 23–25 жовтня 1995 р.. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_711

8. Концепція збереження біологічного різноманіття України : постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.1997 р. № 439. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/439-97-п>

9. Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 1998. Т. 3 : К–М. 2001. 792 с.

10. Горященко Ю. Г. Оцінка ефективності соціально-економічного розвитку регіону. *Економічний простір*. 2014. № 81. С. 48–55.